

УДК 0.51

ББК 95

Н 34

WEB сторінка електронного видання : <http://enpuir.npu.edu.ua>; <http://www.ffvs.npu.edu.ua/chasopys-npu-seria-15>

Збірник входить до переліку наукових видань, затверджених постановами ВАК України, у яких можуть публікуватися основні результати дисертаційних робіт:

"Педагогічні науки" – фахове видання, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України № 1222 від 07.10.2016

"Фізичне виховання і спорт" – фахове видання, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України № 528 від 12.05.2015 р.

Державний комітет телебачення і радіомовлення України: свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації - серія КВ № 8821 від 01.06.2004 р.

НАУКОВИЙ ЧАСОПИС Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. Серія № 15. "НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ / ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ" зб. наукових праць / За ред. О. В. Тимошенка. – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2018. – Випуск 2 (96)18. – с. 117

У статтях розглядаються результати теоретичних досліджень і експериментальної роботи в галузі педагогічної науки, фізичного виховання та спорту, висвітлюються педагогічні, психологічні і соціальні аспекти, нові технології навчання фізичної культури, практики підготовки спортсменів. Збірник розрахований на аспірантів, докторантів, вчителів і викладачів фізичного виховання, тренерів і спортсменів.

Редакційна рада:

Андрущенко В.П.	доктор філософських наук, академік АПН України, рек. НПУ імені М.П. Драгоманова; (гол.Ред. ради);
Андрусин Б.І.	доктор історичних наук, професор, НПУ імені М.П. Драгоманова;
Бех В.П.	доктор філософських наук, професор, НПУ імені М.П. Драгоманова;
Биковська О.В.	доктор пед. наук, професор (секретар Редакційної ради); НПУ імені М.П. Драгоманова;
Бондар Вол. І.	доктор педагогічних наук, професор, академік АПН України, НПУ імені М.П. Драгоманова;
Бондар Віт. І.	доктор педагогічних наук, професор, академік АПН України, НПУ імені М.П. Драгоманова;
Дробот І.І.	доктор історичних наук, професор, НПУ імені М.П. Драгоманова;
Жалдак М.І.	доктор педагогічних наук, професор, академік АПН України, НПУ імені М.П. Драгоманова;
Мацько Л.І.	доктор філологічних наук, професор, академік АПН України, НПУ імені М.П. Драгоманова;
Падалка О.С.	доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПН України, НПУ імені М.П. Драгоманова;
Синьов В.М.	доктор педагогічних наук, професор, академік АПН України, НПУ імені М.П. Драгоманова;
Шут М.І.	доктор фізико-математичних наук, професор, академік АПН України, НПУ імені М.П. Драгоманова.

Відповідальний редактор **О. В. Тимошенко**

Редакційна колегія:

Арефьев В.Г.	доктор педагогічних наук, професор, академік АНВО України, НПУ імені М. П. Драгоманова;
Архипов О.А.	доктор педагогічних наук, професор, НПУ імені М. П. Драгоманова;
Волков В.Л.	доктор педагогічних наук, професор, НПУ імені М. П. Драгоманова;
Дубогай О.Д.	доктор педагогічних наук, професор, НПУ імені М. П. Драгоманова;
Медведєва І.М.	доктор педагогічних наук, професор, НПУ імені М. П. Драгоманова;
Приймаков О.О.	доктор біологічних наук, професор, академік АНВО України, НПУ імені М. П. Драгоманова;
Сущенко Л.П.	доктор педагогічних наук, професор, НПУ імені М. П. Драгоманова;
Тимошенко О.В.	доктор педагогічних наук, професор, академік АНВО України, НПУ імені М. П. Драгоманова;
Ткачук В.Г.	доктор біологічних наук, професор, академік АНВО України, НПУ імені М. П. Драгоманова;
Іванова Л.І.	доктор педагогічних наук, професор, НПУ імені М. П. Драгоманова;
Хорошуха М.Ф.	доктор педагогічних наук, професор, НПУ імені М. П. Драгоманова;
Камаєв О.І.	доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, ХДАФК
Цьось А.В.	доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, СНУ імені Л. Українки
Шкретій Ю.М.	доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, НУФВСУ
Грибан Г.П.	доктор педагогічних наук, професор, академік АНВО України, Житомирський державний університет імені І.Франка
Путров С.Ю.	доктор філософських наук, доцент, НПУ імені М.П. Драгоманова
Агребі Брахім	доктор філософії, професор, Інститут спорту та фізичної культури, Туніс
Бельский І.В.	доктор педагогічних наук, професор, Національний технічний університет, Мінськ, Білорусія
Дадело Станіслав	доктор педагогічних наук, професор, Вільнюський педагогічний університет, Литва
Ейдер Ежи	доктор хабілітований, професор, директор ІФК Щецинського університету, Польща
Ягелло Владислав	доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор Академії ФВіС, Гданськ, Польща

Схвалено рішенням Вченої ради НПУ імені М.П. Драгоманова

ISSN 2311-2220

© Автори статей, 2018 © НПУ імені М.П. Драгоманова, 2018

Збірник друкується щомісяця

ЗМІСТ 2 (96) 2018

1.	Абдула А.Б., Лебедєв С. И. АНАЛИЗ ПОКАЗАТЕЛЕЙ ЧАСТОТЫ СЕРДЕЧНЫХ СОКРАЩЕНИЙ И ЗАТРАТ ЭНЕРГИИ ЮНЫХ ФУТБОЛИСТОВ 11-12 ЛЕТ ВО ВРЕМЯ ИГР.....	4
2.	Без'язичний Б.І., Худякова В.Б., Довбій О.П., Гіль Ю.Б. СИСТЕМА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ ЇЇ РОЗВИТКУ.....	7
3.	Бсбровник В.І., Ткаченко М.Л., Домарадська Г.Г. ОСОБЛИВОСТІ ВИСТУПІВ КВАЛІФІКОВАНИХ БІГУНІВ НА СЕРЕДНІ ТА ДОВГІ ДИСТАНЦІЇ В 2016 – 2017 РР.....	10
4.	Булатов О.М., Тихий І.І., Незгода С.П., Бражник О.Є. РЕГЛАМЕНТУВАННЯ ЗМІСТОВНИХ СКЛАДОВИХ ФІЗКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ СТУДЕНТІВ ВНЗ.....	15
5.	Волошина О.В. КРИТЕРІЇ І ПОКАЗНИКИ ПРОЕКТУВАЛЬНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ТУРИЗМУ.....	18
6.	Гуменюк С. В. ЗНАЧЕННЯ І РОЛЬ СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ КАТЕГОРІЇ «ЮВЕНАЛИ» В АКРОБАТИЧНОМУ РОК-Н-РОЛІ.....	21
7.	Гуртова Т.В., Цьовх Л.П., Безгребельна О. П., Череповська О.А. СУЧАСНИЙ ВЕКТОР ГУМАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ВНЗ.....	26
8.	Єфіменко П.Б., Канищева О.П. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РІЗНОРІВНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ РЕАБІЛІТОЛОГІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІН З МАСАЖУ.....	29
9.	Задорожна О. Р., Хіменес Х. Р., Палатний А.Л. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ВІДНОВЛЕННЯ ТА СТИМУЛЮВАННЯ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ У ФЕХТУВАННІ.....	35
10.	Ковальчук Н.В., Довгопол Е.П. ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ У СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ.....	39
11.	Кожанова О.С., Швець С.В., Зеленьок О.В., Гаврилова Н.Г. ОСОБЛИВОСТІ ТЕХНІКО-ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ШКОЛЯРІВ СТАРШИХ КЛАСІВ ЗАСОБОМ ФУТБОЛ.....	41
12.	Кравченко Т. П. ПІДВИЩЕННЯ ЕМОЦІЙНОЇ СТІЙКОСТІ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ.....	45
13.	Кроль І.М. ПОТЕНЦІАЛ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ ОЛІМПІЙСЬКОГО РУХУ В СИСТЕМІ ГУМАНІТАРНОЇ ОСВІТИ ШКОЛЯРІВ.....	48
14.	Круцевич Т.Ю., Саїнчук М.М., Підлетейчук Р.В. НАСЛІДКИ ПОЛІТИКИ ДЕВАЛЬВАЦІЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ ДЛЯ ГРОМАДЯН І ДЕРЖАВИ.....	51
15.	Павленко І.О. МОТИВАЦІЙНІ ПРІОРИТЕТИ ДІВЧАТ СТАРШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ ТА СПОРТОМ.....	55
16.	Плешакова Е.В., Шапарь Е. А., Рожков В.Ю. ОСОБЕННОСТИ ЗАНЯТИЙ ПО ЧЕРЛИДИНГУ НА ЭТАПЕ НАЧАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ.....	58
17.	Пономарьов С.В., Осінчук В.В., Куспиш О.В., Гребінка Г.Я. ВИЯВЛЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ВНЗ.....	62
18.	Ріпак М.О. РУХОВА АКТИВНІСТЬ І ЯКІСТЬ ЖИТТЯ ДОРОСЛИХ ЖІНОК.....	66
19.	Рожков В. О. ЗОВНІШНЬО-БАЛІСТИЧНІ ПОКАЗНИКИ ПОЛЬОТУ ЯДРА ТА ЇХ ВПЛИВ НА ЗМАГАЛЬНИЙ РЕЗУЛЬТАТ ШТОВХАЛЬНИКІВ НА ЕТАПІ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ БАЗОВОЇ ПІДГОТОВКИ.....	70
20.	Садат К. Н. АНАЛИЗ ПРИНЦИПОВ ПОСТРОЕНИЯ ПРОГРАММ ПО ФИЗИЧЕСКОЙ РЕАБИЛИТАЦИИ ПРИ ХРОНИЧЕСКОМ ГАСТРИТЕ.....	73
21.	Сахнєнко А. В., Лазоренко С. А. РІВЕНЬ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ СТУДЕНТІВ АГРАРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.....	77
22.	Середа Н.В., Голян М.В. ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКИХ СПОРТИВНИХ ШКІЛ З НЕОЛІМПІЙСЬКИХ ВИДІВ СПОРТУ.....	81
23.	Скирда Т.С. РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ СПОРТИВНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ЯК ОСНОВА ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ У ФІЗИЧНІЙ КУЛЬТУРІ.....	85
24.	Склярєва Н.А. МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИКОРИСТАННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ДИЗАЙНУ В СПОРТІ.....	87
25.	Степанюк С., Малашенко Л., Козіброда Л., Ломака Ж. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ СПОРТУ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ НА ХЕРСНОЩИНІ.....	91
26.	Супрунєнко М.В., Плєшакєва О.В., Коломєйцєва О. М. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТУДЕНТСЬКОГО СПОРТУ. СПОРТИВНІ КЛУБИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ.....	94
27.	Томчук И. С., Томчук Л. А., Кошавцев В.И., Дуброва В. В. СОН, ПИТАНИЕ И ФИЗИЧЕСКАЯ РАБОСПОСОБНОСТЬ - ТРИ СОСТАВНЫХ УСПЕХА ИЛИ ПОРАЖЕНИЯ У ЕДИНОБОРЦЕВ.....	98
28.	Хоменко О. С. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ПРОГРАМИ ПРОФЕСІЙНО-ПРИКЛАДНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ-АГРАРІВ З ВІЙСЬКОВО-СПОРТИВНОГО БАГАТОБОРСТВА.....	104
29.	Шапар К.О., Рожков В.Ю., Коломєйцєва О.М. ЗМІЦНЕННЯ ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТІВ В ПРОЦЕСІ ЗАЙНЯТТЯ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ У СПОРТИВНОМУ КЛУБІ.....	108
30.	Яковєнко А.В. ПРЕДМЕТ «ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА» У СИСТЕМІ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН.....	112

Висновки:

1. Узагальнення думок провідних фахівців дозволяє зазначити, що формування художньої культури у процесі виховання через твори мистецтва сприяє розвитку творчого потенціалу особистості, її активності, керуванню у житті законами добра і краси, збагаченню емоційно-естетичного досвіду, формуванню культури почуттів, розвитку загальних та художніх здібностей, художньо-образного мислення, універсальних якостей творчої особистості і є одним із важливих напрямів сучасної гуманітарної освіти.

2. Дослідження дозволяють зазначити, що гармонійний розвиток особистості передбачає вплив на дитину різних видів мистецтва. Особливого значення набуває залучення учнів до багатющих традицій світової і вітчизняної культури, гідне місце в яких посідає культурна спадщина олімпійського руху.

Література

1. Аристова Л. С. Стан сформованості естетичного ставлення старшокласників до мистецтва // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: Зб. наук. пр. – Вип. 10, Т.1. – Кам'янець-Подільський – К.: Інститут проблем виховання АПН України, 2007 – С. 438–444.

2. Асмолов А. По ту сторону сознания: методологические проблемы неклассической психологии. – М.: Смысл, 2002 – 480 с.

3. Баталіна А. Я. Некоторые категории системы эстетического воспитания // Вісник ЛДПУ імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки. – №11(55), 2002 – С. 85–88 с.

4. Выготский Л. Психология искусства/ Л. Выготский. – М.: Современный гуманитарный институт, 2001 – 211 с.

5. Зеленьська Н. О. Естетична й художня культура – найважливіші складові формування творчої особистості / Н. О. Зеленьська // Вісник Житомирського державного університету. Випуск № 2 (74). 2014 – 74–78 с.

6. Іванова О. І. Виховні можливості художньої культури та мистецтва у духовному розвитку особистості студентів / О. І. Іванова // Духовність особистості: методологія, теорія і практика. № 3 (44). 2011 – 44–53 с.

7. Andreeva O. World Art / O. Andreeva – Text book. The fourth edition. – Gallery "Yula", 2008 – 414 p.

8. Anuchina L., Umanec O. Aesthetics. / L. Anuchina, O. Umanec – Textbook – Kharkiv: "Right", 2010 – 232 p.

9. Borev Yu. Aesthetics: text book / Yu. Borev. – Moscow: Higher School, 2002 – 511 p.

10. Bubka S., Bulatova M. Cultural heritage of Ancient Greece and Olympic games / S. Bubka, M. Bulatova. Kyiv: Olympic literature, 2013. – 408 p. – illustrated.

11. Gritsenko T., Gritsenko S., Kondratyuk A.. Culturology: textbook / K.: Center of the educational literature, 2007 – 392 p.

12. Movchan V. Aesthetics [Text]: textbook – K.: Knowledge, 2011 – 527 p.

Круцевич Т.Ю., Саїнчук М.М., Підлетейчук Р.В.

Національний університет фізичного виховання і спорту України

НАСЛІДКИ ПОЛІТИКИ ДЕВАЛЬВАЦІЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ ДЛЯ ГРОМАДЯН І ДЕРЖАВИ

Із 2008 р. різними постановами щодо реформування системи фізичного виховання учнів та студентської молоді по фізичній підготовці в архітектоніці даної системи був здійснений серйозний удар, який має всі ознаки політичності. Девальвація фізичної підготовки у фізичній культурі в навчальних закладах робилося на фоні статистики про негативний фізичний стан молоді й перш за все здоров'я. Рішення про скасування державних тестів і нормативів оцінки фізичної підготовленості населення України не було науково обґрунтованим, чим було нанесло шкоду системі фізичної культури/фізичного виховання в закладах освіти. Прийняті кроки (урядове рішення щодо порядку проведення щорічного оцінювання фізичної підготовленості населення України) викликають багато запитань, адже акцент зроблений на констатацію результату і майже нічого конкретно не сказано про організацію процесу фізичної підготовки, яка б сприяла покращенню цих результатів.

Ключові слова: фізична культура, фізичне виховання, фізична підготовка, фізична підготовленість, молодь.

Круцевич Т.Ю., Саїнчук М.М., Підлетейчук Р.В. Последствия политики девальвации физической подготовки в физическом воспитании образовательных учреждений Украины для граждан и государства. С 2008 г. различными постановлениями по реформированию системы физического воспитания учащихся и студенческой молодежи по физической подготовке в архитектонике данной системы был осуществлен серьезный удар, который имеет все признаки политичности. Девальвация физической подготовки в системе физической культуры шла на фоне статистики о негативном физическом состоянии молодежи и прежде всего их здоровья. Решение об отмене государственных тестов и нормативов оценки физической подготовленности населения Украины не было научно обоснованным, чем было нанесено ущерб системе физической культуры/физического воспитания в учебных заведениях. Принятые шаги (правительственное решение о порядке проведения ежегодной оценки физической подготовленности населения Украины) вызывают много вопросов, ведь акцент сделан на констатацию результатов и почти ничего конкретно не сказано об организации процесса физической подготовки, который бы способствовал улучшению этих результатов.

Ключевые слова: физическая культура, физическое воспитание, физическая подготовка, физическая подготовленность, молодежь.

Krutsevich T.Y., Sainchuk M.M., Podletiychuk R.V. Consequences of the policy of devaluation of physical fitness in the physical education of educational institutions of Ukraine for citizens and the state. The analysis of consequences for citizens and the state from program-normative steps on the devaluation of physical fitness in the physical education of youth is carried out. Since 2008, various resolutions on the reform of the system of physical education of students and students for physical fitness in the architecture of this system have been made a serious blow, which has all the signs of politics. The depreciation of physical fitness in physical culture in educational institutions was made against the background of statistics on the negative physical state of youth and, above all, health. Perhaps insignificant, but precisely present there is a share in this negative statistics from neglect of the value potential of physical culture. Though indirectly, but physical culture / physical education has an impact on physical health of a person by the fact that the body receives physical activity, which is extremely important for him. The threats to Ukraine's sovereignty and the need to protect the homeland, independence and territorial integrity of Ukraine, which arose in 2014, exposed all the short-sightedness of state administration in the field of physical culture and sports. The decision to abolish state tests and norms for evaluating the physical preparedness of the population of Ukraine was not scientifically substantiated, which damaged the system of physical education / physical education in educational institutions. The steps taken (the government decision on the procedure for carrying out an annual assessment of the physical preparedness of the population of Ukraine) raises many questions, since the emphasis is placed on the statement of the result and almost nothing is specifically said about the organization of the process of physical training, which would contribute to improving these results. Multivariate formulas such as "Central and local executive bodies, enterprises, institutions, organizations contribute to raising the level of physical preparedness of the population of Ukraine" do not shed light on the specific mechanisms for implementing this improvement.

Keywords: physical culture, physical education, physical training, physical preparedness, youth.

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень і публікацій. Закон України «Про військовий обов'язок і військову службу» здійснює правове регулювання відносин між державою і громадянами України у зв'язку з виконанням ними конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, а також визначає загальні засади проходження в Україні військової служби. Відповідно до ст. 1 п. 3, підготовка громадян до військової служби є військовим обов'язком громадян України. У ст. 8 – Підготовка до військової служби – фізична підготовка є складовою частиною багатогранної підготовки до військової служби. Стаття 12 п. 2 цього ж Закону говорить: «Фізична підготовка допризовників та призовників організовується у вищих, професійно-технічних, загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах, спортивних товариствах і клубах за програмою курсу фізичної культури центральними органами виконавчої влади, що реалізують державну політику у сферах освіти, фізичної культури та спорту» [Ошибка! Источник ссылки не найден.]

Романчук С. В. зазначає: «Фізична підготовка впливає на всі компоненти вільсовослужбовців» [Ошибка! Источник ссылки не найден., С. 8-9.]. Успіх у результатах бойових дій в значній мірі залежить від фізичного стану військовослужбовців, основними складовими якого є фізичний розвиток та фізична підготовленість [1]. Фізична підготовка спрямована на формування у юнаків міцного здоров'я, високого рівня розвитку фізичних якостей (сили, витривалості, швидкості і спритності), набуття прикладних умінь та навичок [7]. Т.Ю. Круцевич визначає фізичну підготовку як «спеціалізований процес фізичного виховання спрямований на формування рухових навичок, розвиток фізичних здібностей (якостей) відповідно вирішення конкретних завдань, необхідних для забезпечення гармонійного фізичного розвитку (загальна фізична підготовка), чи при заняттях спортом (спеціальна фізична підготовка), чи при освоєнні професійної діяльності (професійно-прикладна фізична підготовка)» [Ошибка! Источник ссылки не найден.]

По фізичній підготовці в архітектоніці системи фізичної культури/фізичного виховання незалежної України був здійснений серйозний удар. Починаючи із 2008 р. з постанови Кабінету Міністрів України від 5 листопада 2008 р. N 992 «Про визнання такою, що втратила чинність, постанови Кабінету Міністрів України від 15 січня 1996 р. N 80 "Про державні тести і нормативи оцінки фізичної підготовленості населення України" [10] прослідували програмно-нормативні документи, які стали наслідком спільного рішення колегії МОН, МОЗ, Мінсім'ї молоді та спорту України, стосовно реформування системи фізичного виховання учнів та студентської молоді у навчальних закладах України [Ошибка! Источник ссылки не найден.]. Спровокували ці рішення летальні випадки на уроках фізкультури. Основними причинами смертей під час уроків фізичної культури називались заважкі контрольні нормативи, які були складовою навчальних програм до 2008 р..

Фізична підготовка як фундамент в конструкції спортизованої парадигми фізичної культури була зруйнована, адже до того вся фізична культура/фізичне виховання були підведені під складання цих самих нормативів, які були одним із головних критеріїв ефективності системи фізкультури. Фізична підготовка була синонімом фізичної культури. Фактично цими кроками було прийнято політичне рішення, адже метафорично це «спилати гілку на якій сиділа фізкультура». Але, хто мав із цим розбиратися! ХХІ ст., хто з ким збирається воювати в центрі Європи, для чого державі асигнувати кошти на цю фізичну підготовленість молоді чи населення, адже кроки робляться в напрямку контрактної армії (саме там в армії військовослужбовці будуть отримувати належну фізичну підготовку). Для чого ця фізкультура взагалі. Користі мало, а шкода реальна. Чиновники пішли найлегшим шляхом і просто відмінили нормативи, які були гарантією наявності фізичної підготовки у фізичній культурі. У закладах вищої освіти фізична підготовка теж стала спрощуватись аж до того, що фізичне виховання опинилось у факультативах.

Питання місця і ролі фізичної підготовки у фізичній культурі досі фундаментально не розглядалось. За радянської спортизованої парадигми фізичної культури, фізична підготовка була основою (комплекс ГПО – готовий до праці й оборони – був програмою фізкультурної підготовки в загальноосвітніх, професійних і спортивних організаціях СРСР), тоді як у незалежній Україні при незмінній парадигмі, фізичну підготовку почали розглядати лише як одну із багатьох складових фізичної культури, якою за відповідних обставин знехтували і лише поглибили кризу функціонування фізичної культури, адже основний критерій ефективності системи фізкультури був знехтований, а формування чи підвищення рівня здоров'я як критерій показує вкрай низьку спроможність цієї освітньої дисципліни вирішувати дане соціального завдання. Намагання

показати девальвацію фізичної підготовки у фізичному вихованні освітніх закладів України як політично вмотивоване рішення є головною невирішеною раніше частиною загальної проблеми, що відгукнулося негативними наслідками як для громадян, так і для держави.

Мета – спроекувати наслідки для громадян і держави від політики девальвації фізичної підготовки у фізичному вихованні освітніх закладів України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Реальні загрози суверенітету України і потреба захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, які постали у 2014 р. оголили всю недалекоглядність державного управління сферою «фізична культура і спорт».

Статистика показала, що «кількість визнаних придатними до військової служби зменшилась з 49% до 37% і 32% протягом 3, 4 і 5-ї хвили мобілізації відповідно ($p < 0,05$), а кількість визнаних непридатними до військової служби в мирний час, обмежено придатними в воєнний час і непридатними з виключенням із військового обліку збільшилась з 21% до 26% і 26% та з 2% до 3% і 3% протягом 3, 4 і 5-ї хвили мобілізації відповідно ($p < 0,05$)» [2, С. 34]. Можливо незначна, але точно присутньою є частка у цій негативній статистиці від нехтування ціннісним потенціалом фізичної культури. Знецінення фізичної підготовки у фізичній культурі в навчальних закладах робилося на фоні статистики про негативний стан здоров'я молоді. Нехай опосередковано, але фізична культура/фізичне виховання чинять вплив на фізичне здоров'я людини вже тим, що організм отримує фізичне навантаження, яке є важливим для нього.

Рингач Н. О. у монографії «Громадське здоров'я як чинник національної безпеки» (2009) [Ошибка! Источник ссылки не найден.] пише про те, що «стан здоров'я (фізичного, психічного, соціального) призовного контингенту в Україні впродовж останніх років є незадовільним з огляду на потребу у формуванні особового складу строкової служби, причому динаміка змін не дає підстави прогнозувати покращання ситуації в найближчому майбутньому. Загальне погіршення здоров'я молоді негативно позначається на стані національної безпеки через зменшення чисельності спроможних за станом здоров'я до виконання військового обов'язку та зниження якісних характеристик призовного контингенту» [Ошибка! Источник ссылки не найден., С. 84].

Лошицька Т. І. наводить дані про те, що випускники шкіл і студенти, які є потенційним мобілізаційним ресурсом, у 90 % мають відхилення у стані здоров'я, понад 30 % учнів загальноосвітніх шкіл мають вкрай низький рівень фізичної підготовленості і лише 0,8 % – високий. Рівень фізичної підготовленості молодого поповнення за вимогами Настанови з фізичної підготовки ЗС України оцінюється, як незадовільний. Більше 70% призовників не відповідають мінімальним межовим вимогам фізичної підготовленості, рівень якої у 10-11 класах за останні 20 років знизився на 20-30% [6].

МОЗ України інформує, що поширеність хвороб (за період 2009–2013 рр.) серед підлітків становить понад 2000%, і лише 10% школярів не мають відхилення у стані здоров'я [Ошибка! Источник ссылки не найден.]. Поширеність захворювань серед юнаків 15-17 років упродовж останніх 5 років збільшилась майже на 10 %. Особливо різке погіршення стану здоров'я хлопців відбулося у 2013 р. – 20 391,8 особи відповідного віку на 10 тис. населення порівняно з 20 015,7 на 10 тис. населення у 2012 р., тобто протягом 2013 р. кожна молода людина віком 15-17 років захворіла більше двох разів [8]. Пересипкіна Т.В. ретроспективним аналізом (1990–2013 рр.) стану здоров'я міських юнаків 15–17 років включно встановила зростання загальної патологічної ураженості майже удвічі – з 652,3 ‰ у 1990 р. до 1530,0 ‰ у 2013 р. Зазнає змін і поширеність захворювань серед юнаків. Так, поширеність захворювань серед юнаків 15–17 років нижча, ніж серед дівчат, і становила у 2010 р. 19725,1 проти 22135,5 (на 10 000). У 2001 р. та 2005 р. цей показник становив 14719,3 та 15793,7 відповідно. Темп приросту хвороб серед юнаків з часом зростає і становив 7,3% у 2001–2005 рр. та 24,9% у 2005–2010 рр. Також встановлено зміни у групі підлітків із дисгармонійним фізичним розвитком за рахунок збільшення кількості юнаків із надлишковою масою тіла (16,7% у 1991 р. проти 26,1% у 2013 р.) та зменшення кількості підлітків із недостатньою масою тіла (19,0% проти 10,9% відповідно). Питома вага підлітків із низьким та високим зростом суттєво не змінилася. Середні антропометричні показники зросту та маси тіла юнаків протягом двадцяти років не зазнали суттєвих змін [9].

Станом на 2013 р. кількість підлітків (14-17 років), які були визнані здоровими (за відсутності хронічних захворювань і вад розвитку), коливалася у межах від 9 до 45 %. У середньому та старшому шкільному віці здоровою залишається лише кожна п'ята молода людина (22,4 %). Але навіть серед цих школярів високий і середній рівень функціональних резервних можливостей серцево-судинної системи мають приблизно 30 % осіб. Найбільш поширеними хворобами серед шкільної молоді є: захворювання органів дихання (984,71 ‰); захворювання органів травлення (133,63 ‰); захворювання ока та додаткового апарату (104,35 ‰); захворювання шкіри та підшкірної клітковини (86,22 ‰); захворювання кістково-м'язової системи (84,57 ‰); захворювання ендокринної системи (83,42 ‰); захворювання інфекційні та паразитарні (65,48 ‰); захворювання нервової системи (59,94 ‰); травми та отруєння (57,05 ‰); захворювання сечостатевої системи (53,18 ‰) [Ошибка! Источник ссылки не найден.].

Косарчук В.В., Захараш А.Д. пишуть про гостру необхідність підвищення якості відбору в Збройні Сили України, зокрема про потребу «удосконалювати систему фізичної підготовки особового складу в адаптаційний період із урахуванням індивідуального рівня фізичної підготовки» [4]. За їх даними основними причинами високої захворюваності й звільнення з лав Збройних Сил військовослужбовців за класом розладів психіки та поведінки є низький рівень оцінки стану здоров'я юнаків допризовного та призовного віку.

Факт призову до війська нездорових юнаків протирічить Положенню про підготовку і проведення призову громадян України на строкову військову службу та є порушенням прав людини. З другого – призов до армії хворих є вкрай небезпечним і дорогим явищем: для самого призовника, для армії і для суспільства в цілому [Ошибка! Источник ссылки не найден.].

За даними тесту з дозованим фізичним навантаженням у «молодих військовослужбовців знижені рівні фізичного стану і фізичної працездатності внаслідок зменшення функціональних резервів кардіореспіраторної системи і зниження адаптаційних можливостей організму» [5, С. 332]. Більше того, «за перші три місяці проходження військової служби третина

військовослужбовців – $30,34 \pm 2,26\%$ – знаходились на стаціонарному лікуванні». Аналіз показників структури захворювань, виявлених після другого медичного огляду показав значне зменшення захворювань серцево-судинної системи, зокрема нейроциркуляторними дистоніями. Кількість захворювань НЦД зменшилась на $11,65 \pm 1,58\%$, що можна пояснити адаптацією військовослужбовців до військової служби, фізичних навантажень та поліпшення функціонування вегетативної нервової системи» [5, С. 333].

Пархоменко Л.К., Страшок Л.А., Завеля Е.М., Ісакова М.Ю., Єщенко А.В. пишуть про те, що підготовка допризовників до строкової військової служби є комплексною і обов'язково включає фізичну підготовку та лікувально-оздоровчу роботу. Сьогодні відмічаються негативні показники стану здоров'я підлітків та, зокрема, зниження придатності до військової служби. Показником якісного призову громадян на строкову службу вони вважають, зокрема, відсутність повернення військовослужбовців із військових частин за станом здоров'я [8].

Вченими встановлено, що однією з причин погіршення стану здоров'я призовних контингентів є незадовільна робота щодо їх оздоровлення. Не сприяє цьому і відсутність ефективної програми для залучення до здорового способу життя вразливішої частини населення України, якою є молодь 15-24 років. Анкетування чинників, які впливають на стан здоров'я військовослужбовців, призовної та допризовної молоді показав, що ставлення до занять фізичною культурою і спортом як чинника зміцнення і збереження здоров'я різняться: $73,38\%$ військовослужбовців контрактної служби, $81,74\%$ офіцерів та $78,32\%$ офіцерів вищого командного складу відносять фізкультурно-спортивні заходи до таких, які мають «надзвичайний вплив» і «впливають» на здоров'я. В той же час, серед призовної молоді ($62,14\%$) і військовослужбовців строкової служби ($63,01\%$) кожний четвертий вважав, що заняття фізичною культурою і спортом не впливають на стан здоров'я [3].

Одним із факторів, який не сприяє розвитку фізичної підготовленості допризовної молоді в Україні, на думку тренерів, учасників змагань, суддів є відсутність єдиної системи з підготовки, організації контролю і її оцінювання [1].

Фізична підготовка допризовної молоді та курсантів військових училищ України це насамперед: 1) розвиток і постійне вдосконалення фізичних якостей – витривалості, гнучкості, сили, швидкості, спритності; 2) зміцнення здоров'я, загартування організму та підвищення його стійкості до впливу несприятливих чинників бойової діяльності, вдосконалення особистої фізичної підготовки, набуття на заняттях із фізичної культури, 3) оволодіння прийомами рукопашного бою, а також навичками прискореного руху, плавання та подолання різноманітних перешкод для виконання бойових завдань та надання допомоги товаришеві; 4) виховання в майбутніх воїнів дисциплінованості, цілеспрямованості, сміливості, рішучості, ініціативи, винахідливості, наполегливості, витривалості, психічної стійкості, впевненості у своїх силах тощо [Ошибка! Источник ссылки не найден.].

З даних фактів цілком очевидним є те, що фізична підготовленість є надзвичайно важливим компонентом багатогранної підготовки захисників держави. Фізичній підготовці слід приділяти більше уваги, оскільки достатній рівень фізичної підготовленості молоді суттєво скорочує процес адаптації до військової служби безпосередньо у військовій частині, робить її ефективною і здатною реалізовувати покладені на неї обов'язки із захисту суверенітету України.

Висновок. Рішення про скасування державних тестів і нормативів оцінки фізичної підготовленості населення України було недалекоглядним, адже це нанесло шкоду системі фізичної культури/фізичного виховання в закладах освіти і було швидше політично вмотивованим, аніж науково доцільним. Девальвація фізичної підготовки у фізичному вихованні стала можливою завдяки скасуванню тестів фізичної підготовленості. Висновок про політичний відтінок рішення 2008 р., можна опосередковано зробити із Постанови Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2015 р. № 1045 «Про затвердження Порядку проведення щорічного оцінювання фізичної підготовленості населення України» [Ошибка! Источник ссылки не найден.]. Мета цього щорічного оцінювання обґрунтовується наступним чином: для «визначення та підвищення рівня фізичної підготовленості населення України, створення належних умов для фізичного розвитку різних груп населення, покращення його здоров'я, забезпечення здатності до високопродуктивної праці, захисту суверенітету і територіальної цілісності України, а також сприяння у вихованні патріотизму та громадянської позиції» [Ошибка! Источник ссылки не найден.]. Із операції формальної логіки випливає, що у 2008 р. нормативи скасовуються із метою збереження здоров'я, а в 2015 р. впроваджуються для покращення здоров'я.

Наслідки від скасування державних тестів і нормативів оцінки фізичної підготовленості населення України спричинило девальвацію фізичної підготовки у фізичному вихованні освітніх закладів України та відобразилось негативно на фізичному стані громадян і, зрештою, на обороноздатності держави.

Перспективи подальших досліджень зосереджені на вивченні шляхів реінтеграції фізичної підготовки у фізичну культуру навчальних закладів України.

Література

1. Босенко А.І. Фізична підготовленість і система її оцінки у допризовної молоді України / А.І. Босенко, С.В. Судець // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. – 2017. – Вип. 3 К (84). – С. 87-91.
2. Буженко А.І. Артеріальна гіпертензія та придатність до військової служби військовослужбовців і чоловіків мобілізаційного віку / А.І. Буженко, А.А. Воронко, Г.С. Мороз, Р.В. Шевчук, М.В. Ганоль // Україна. Здоров'я нації. – 2016. – № 1-2 (37-38). – С. 31-36.
3. Діденко Л.В. Соціально-гігієнічні умови та спосіб життя як основні критерії придатності молоді до військової служби / Л.В. Діденко // Проблеми військової охорони здоров'я. – 2011. – Вип. 29. – С. 400-405.
4. Косарчук В.В. Аналіз якості професійно-психологічного відбору військовослужбовців та медико-соціальні фактори ризику, що формують рівень здоров'я юнаків, призваних до Збройних Сил України в навчальний центр «Десна» / В.В. Косарчук, А.Д. Захараш // Проблеми військової охорони здоров'я. – 2011. – Вип. 29. – С. 114-121.

5. Косарчук В.В. Наукове обґрунтування оптимізації медичного забезпечення військовослужбовців ЗС України в системі допризовник-призовник-молодий солдат / В.В. Косарчук, М.І. Хижняк, А.Д. Захараш // Проблеми військової охорони здоров'я. – 2011. – Вип. 29. – С. 332.
6. Лошицька Т.І. Модельно-цільові характеристики фізичної підготовленості юнаків призовного віку в системі фізичного виховання. – Автореф. канд. дис. К.: НУФВСУ, 2007. – 22 с.
7. Мазурчук О.Т. Особливості військово-фізичної підготовки допризовників, які проживають на території радіаційного забруднення: Автореф. дис. на здоб. наук.ст.канд. наук з фіз.вих.і спорту, 24.00.02 – Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення Луцьк – 1999. – 16 с.
8. Пархоменко Л.К. Роль підліткового терапевта у підготовці оборонного потенціалу країни /Л.К. Пархоменко, Л.А. Страшок, Е.М. Завеля, М.Ю. Ісакова, А.В. Єщенко // Здоров'я ребенка. – 2016. – № 5 (73). – С. 94-98
9. Пересипкіна Т.В. Тенденції змін у стані здоров'я міських юнаків за даними ретроспективного аналізу // Современная педиатрия. – 2015. – № 4(68). – С. 45-47.
10. Постанова Кабінету Міністрів України від 5 листопада 2008 р. № 992 «Про визнання такою, що втратила чинність, постанови Кабінету Міністрів України від 15 січня 1996 р. № 80 <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/992-2008-%D0%BF>
11. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 9 hrudnia 2015 r. № 1045 «Pro zatverdzhennia Poriadku provedennia shchorichnoho otsiniuvannia fizychnoi pidhotovlenosti naselennia Ukrainy» // Ofitsiyni visnyk Ukrainy. – 2015. – 31 hrud. Uriadovyi kurier. – 2016. – 6 sichnia
12. Pro viiskovyi obov'язok i viiskovu sluzhbu : v red. Zakonu Ukrainy vid 14.01.2018 pidstava 2225-19/<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2232-12>
13. Pro reformuvannia systemy fizychnoho vykhovannia uchniv ta studentskoi molodi u navchalnykh zakladakh Ukrainy : spilne rishennia kolehii MON, MOZ, Minsimi molodi ta sportu vid 11 lyst. 2008 r. № 13/1-2/10/11/1.
14. Rynhach N. O. Hromadske zdorovia yak chynnyk natsionalnoi bezpeky : monohrafiia / N. O. Rynhach. - K. : NADU, 2009. – 296 s.
15. Romanchuk S. V. Teoretyko-metodychni zasady fizychnoi pidhotovky kursantiv viiskovykh navchalnykh sukhoputnykh navchalnykh zakladiv Zbroinykh syl Ukrainy / Serhii Viktorovych Romanchuk. Avtoref. dys. dokt. fiz. vykh. ta sportu : 24.00.02 – fizychna kultura, fizyчне vykhovannia riznykh hrup naselennia. Lviv, 2013. – 39 s.
16. Riabenko V.O., Nadтока H.M., Aksonova S.Iu., Bohush L.H. ta in. Shchorichna dopovid Prezydentovi Ukrainy, Verkhovni Radi Ukrainy, Kabinetu Ministriv Ukrainy pro stanovyshe molodiv Ukraini (za pidsumkamy 2013 roku). – K., 2014. – 356 s.
17. Semenenko I. Viiskovo-patriotychne vykhovannia ta fizychna pidhotovka dopryzovnoi molodi, kursantiv i viiskovosluzhbovtiv Zbroinykh Syl Ukrainy, pratsivnykiv sylovykh struktur / I. Semenenko, M.Kutskir // Teoriia i metodyka khortynhu. – 2015. – Vyp. 3. – С. 69-79.
18. Teoriia i metodyky fizychnoho vykhovannia. U 2-kh tomakh. Za redaktsiieiu T.Iu. Krutsevych. T. 1. Zahalni osnovy teorii i metodyky fizychnoho vykhovannia. K.: Olimp.lit., 2017. – 392 s.
19. Shchorichna dopovid pro stan zdorovia naselennia, sanitarno-epidemichnu sytuatsiiu ta rezultaty diialnosti systemy okhorony zdorovia Ukrainy. 2016 rik / MOZ Ukrainy, DU «UJSD MOZ Ukrainy». – Kyiv, 2014. – 438 s.

Павленко І. О.

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

МОТИВАЦІЙНІ ПРІОРИТЕТИ ДІВЧАТ СТАРШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ ТА СПОРТОМ

У статті проаналізовано мотивацію дівчат старшого шкільного віку до занять фізичною культурою та спортом. Визначено, що більшість старшокласниць позитивно ставляться до занять фізичною культурою. Основними причинами негативного ставлення є нецікавість та відсутність музичного супроводу занять. З'ясовано, що емоційність та різноманітність є вагомими факторами, що визначають інтерес дівчат старшого шкільного віку до занять фізичною культурою та спортом. Найбільш значимими мотивами для школярок визначено удосконалення фігури, нормалізація ваги тіла та підвищення стану здоров'я. Фітнес визначено найбільш привабливим видом спорту для дівчат визначеного вікового періоду. Отримані в ході дослідження дані необхідно враховувати у процесі розробки педагогічної технології профілактики надлишкової ваги у дівчат старшого шкільного віку в процесі фізичного виховання із використання засобів оздоровчого фітнесу

Ключові слова: мотив, мотивація, дівчата старшого шкільного віку, фізичне виховання, фітнес.

Павленко І. А. Мотивационные приоритеты девушек старшего школьного возраста к занятиям физической культурой и спортом. В статье проанализирована мотивация девушек старшего школьного возраста к занятиям физической культурой и спортом. Определено, что большинство старшеклассниц положительно относятся к занятиям физической культурой. Основными причинами отрицательного отношения является незаинтересованность и отсутствие музыкального сопровождения занятий. Выяснено, что эмоциональность и разнообразие являются весомыми факторами, определяющими интерес девушек старшего школьного возраста к занятиям физической культурой и спортом. Наиболее значимыми мотивами для школьниц определено совершенствование фигуры, нормализация веса тела и улучшение состояния здоровья. Фитнес определен наиболее